

verkeerde pand was aangebracht! Het huis, waar Coornhert zijn laatste dagen sleet, stond op de plaats waar nu de sociëteitsruimte van de 'Reünie' zich bevindt. 'Die Goude' gaat zich beijveren de steen naar dit pand over te (laten) brengen.

SPARTAM NACTI

In het juli-nummer 1984 van 'de Tidinge' sneed ons lid, mevrouw M. Bent-Meulman, een interessante kwestie aan. Zij reageerde op de vertaling uit het Latijn van de spreuk 'Spartam Nacti', zoals deze is afgedrukt op één der speelkaarten van het Monumenten-kwartet van onze Kring. Haar brief, afgedrukt in het juli-nummer, gaf aan hoe in de Oudheid, in de humanistentijd en in de moderne tijd een wisselende betekenis aan deze spreuk werd gegeven. Op haar bijdrage kwamen diverse reacties binnen. In dit januari-nummer een deel ervan. Later komen we opnieuw op dit onderwerp terug.

Dr. P.J.T. Endenburg uit Schiedam schrijft aldus: 'Voor de verklaring van het opschrift dient men uit te gaan van fragment 723 van Euripides: 'Spartam elaches, tautan kos mei' (geciteerd door Cicero in een brief aan zijn intiemste vriend T. Pomponius Atticus, liber IV, epistula 6). Agamemmon spreekt Menelaus aan: 'U viel Sparta ten deel, maak er een sieraad (Kosmos), d.i.: iets moois van'. Met andere woorden: U hebt een geschenk gekregen. Dat legt een verplichting op: betoon u een goed bestuurder. Men zou kunnen zeggen, dat hier de gedachte wordt geuit van de zegswijze: 'Jede Gabe ist eine Aufgabe'.

Erasmus vertaalt de Griekse versregel aldus: 'Spartam nactus es, hanc orna' (Adagium nr. 2501, ed. 1515). Het opschrift op het poortje van het Willem Vroesenhuis heeft de meervoudige vorm 'nacti'. Wanneer we de Erasmiaanse vertaling in zijn geheel meervoudig maken, krijgen we: 'Spartam nacti estis: hanc ornate'. Mijns inziens worden de bewoners van het huis toegesproken. De vermaning zou men zo kunnen parafraseren: 'Gij, oude mannen, hebt nu Sparta, dat is: een goed tehuis, gekregen. Maakt er iets moois van, dat is: gaat vriendelijk en prettig met elkaar om'.

Onjuist lijkt mij achter 'nacti' 'sunt' 3e persoon aan te vullen, omdat dan het verband met de aangehaalde citaten, waar alle werkwoordsvormen in de 2e persoon staan, wordt verbroken. In Hermeneus, Tijdschrift voor de antieke cultuur, jaargang 41, no. 1, oktober 1969, heeft mijn vriend, drs. Nico van der Blom, een Erasmuskenner bij uitnemendheid, over ons onderwerp geschreven, aldus de brief van dr. Endenburg. In zijn post-

scriptum voegt hij daar aan toe:

'De plaats bij Cicero draagt tot de oplossing niet bij. Cicero zegt zich uit de politiek terug te zullen trekken. Hij zal voortaan een 'volgeling', geen 'leider' meer zijn. en dan volgen de woorden: 'Reliquum iam est'. Non mehercule possum'. Verder is er nog (de spreuk): 'U is Sparta toebedeeld, maak er wat van'. (Maar) heus, ik kan het niet'.

Drs. N. v.d. Blom schreef, in het hierboven aangehaalde blad 'Hermeneus' het volgende:

'In het begin van het Erasmus-jaar 1969 hebben leerlingen van de 5de en 6de klassen der Gymnasia en Lycea te Rotterdam, Gouda en Basel deelgenomen aan een vertaalwedstrijd, die beide Nederlandse Erasmussteden eensgezind hadden georganiseerd. Ter vertaling werd - dat is nu geen geheim meer - een passage voorgelegd uit het adagium 'Spartam nactus es: hanc orna' (nr. 2501, ed. 1515, = Eurip., frgm. 723 (Telephos) woorden, die Agamemnon zegt tot Menelaos: U viel Sparta ten deel, maak daar het beste van. Door Erasmus uitgelegd als: volvoer de u toegevallen taak goed, beperk u ertoe, en wees er tevreden mee. Een spreuk, die koningen, zegt hij, in de hal van hun paleis moesten doen aanbrengen. In Gouda vindt men 'Spartam Nacti' aan de gevel van het Oudeliedenhuis van ca. 1620; hedendaagse geriaters zien misschien iets in deze wijsheid.

GOUDA-KWARTETSPELEN

Het gaat goed met de verkoop van de door onze Kring uitgegeven kwartetsspelen. Volgens de laatste tellingen zijn er nu 1.353 exemplaren verkocht, waarmee een bedrag van f 9.715,- werd ontvangen. Aan de Algemene Bank Nederland diende een bedrag van f 6.902,- te worden overgemaakt, zodat een bedrag van f 2.813,- resteert voor onze kas, nog te verminderen met de kosten.

Bij het signaleren van dit mooie resultaat past een bijzonder woord van dank en erkentelijkheid jegens ons lid, de heer K.H. Mersmans, die kans zag 970 exemplaren van het Gouda-kwartet te verkopen. Onze voorzitter, ing. A.J.M. Houdijk, heeft de heer Mersmans, tijdens de lezing-avond in 'Brandpunt', welverdiend in het zonnetje gezet, waarbij de heer Mersmans een stoffelijke blijk van waardering werd overhandigd.